

ALAN SILLITOE

Sâmbătă seara, duminică dimineața

Gașca zgomotoasă de cîntăreți care stătea la mesele împrăștiate îl văzu pe Arthur cum se îndreaptă șovăielnic spre capul scărilor și, chiar dacă trebuie să fi știut cu toții că era mort de beat și înțelegeau pericolul în care avea să se găsească imediat, nimeni nu încercă să îi vorbească și să îl aducă înapoi la locul lui. Cu cele unsprezece halbe de bere și șapte ginuri mici care se jucau de-a v-ați ascunselea în stomacul lui, Arthur căzu de pe treapta cea mai de sus pînă jos.

Era seara dedicată Clubului White Horse și barul pusese la bătaie toate donațiile pentru club, dezlănțuind o orgie în încăperile lui, între cele patru ziduri ale sale. Podelele se zguduiau și geamurile zăngăneau, iar frunze de aspidistra se ofileau în aburii de bere și fumul de țigară. Nottingham County bătuse echipa oaspete și membrii clubului de fani White Horse erau instalați la etaj, pentru a primi valul triumfului. Arthur nu era membru al clubului, dar Brenda era, astfel că ea bea partea soțului ei absent – pînă la capăt – iar cînd clubul rămase falit și vicleanul patron al barului încetă să le mai dea de băut celor care nu aveau bani, Arthur scoase pe masă douăzeci de șilingi, intenționînd să-și plătească băutura lui.

Pentru că era sîmbătă seara, cel mai bun și mai orgiastic moment de bucurie al săptămîinii, una din cele cincizeci și două de sărbători ale Marii Roți atît de lente a anului, un preambul violent al duminicii epuizate. Pasiunile acumulate explodau sîmbătă seara, iar valurile de băutură îi spălau organismul de efectul trudei monotone de peste săptămîină din fabrică, într-un elan al buneii înțelegeri. Urmai motto-ul „fii beat și fericit”, cuprindeai cu mîini îndemînatice taliile femeilor și simțai cum berea coboară benefic în volumul elastic al măruntaielor.

Brenda și alte două femei care stăteau la masa lui Arthur văzură cum acesta își dă scaunul în spate și se ridică zgomotos, cu ochii lui gri acoperiți de o peliculă, în așa fel încît arăta ca un druid înalt și slab pe cale să înceapă un dans maniacal. În schimb, Arthur bolborosi ceva ce ele erau prea amețite sau prea departe ca să înțeleagă și se îndreptă șovăielnic spre capătul scărilor. Mulți oameni îl priveau, în timp ce apuca balustrada. Arthur întoarse capul, plimbîndu-și încet privirea peste încăperea aglo-

merată, ca și cum nu ar fi știut ce picior să miște mai întii pentru ca trupul lui să înceapă să coboare sau chiar de ce vroia să coboare scările în acel moment anume.

Simțea becurile electrice strălucind și arzîndu-l în ceafă și, în străfulgerarea bruscă a unei secunde, avu impresia că mintea și trupul lui erau niște entități complet separate care doreau în mod nechibzuit să o ia în direcții diferite. Din cine știe ce motiv, vocea tare și spartă care cînta în încăperea de dedesubt i se păru un semnal că trebuie să înceapă să coboare imediat, așa că mișcă un picior înainte, îl privi cum se îndreaptă în mod cețos spre treapta următoare și simți cum greutatea trupului său se apleacă spre el, pînă cînd presiunea de deasupra deveni atît de mare încît Arthur începu să se rostogolească pe scări.

Combustibilul octanic a șapte ginuri și unsprezece halbe îl pusese în mișcare ca pe o mașină, după ce ajunsese în el din cauza lăudăroșeniei unui om. Un nemernic solid și cu gura mare care spunea că fusese marinar – așa îl definise Arthur mai tîrziu – făcea paradă și încerca să domine mai multe mese, povestindu-le ascultătorilor săi despre toate țările din lume în care fusese, fiecare anecdotă subliniind faptul că era campion la băut și cel mai simpatic tip din bar. Avea patruzeci de ani și era în floarea vîrstei, cu o burtă îngrășată nu prea mult și purtînd un costum cu vestă și cămașă cu dungi asortată, ale cărei manșete veneau peste părul plin de încredere de sine de pe dosul mîinilor sale puternice.

— Băut? exclamă prietena Brendei. Pun pariu că nu poți să bei cît tînăru' Arthur Seaton, cel de colo.

Făcu semn din cap către latura mesei unde stătea Arthur.

— Are doar douăș'unu de ani și poa' să sugă ca un pește. Nu știu unde bagă atîta în el. Toarnă și toarnă și te întrebă cînd o să-i explodeze stomacu' peste tot, da' el nici măcar nu se-ngrașă!

Gură-mare mormăi și încercă să ignore laudele ei, dar la sfîrșitul unei descrieri aprinse și însuflețite a unui bordel din Alexandria strigă către Arthur:

— Am auzit că bei mult, amice?

Lui Arthur nu îi plăcea să i se spună „amice”. Asta îl scoase din sărute imediat.

— Așa ș-așa, răspuse el modest. De ce?

— Cît ai băut cel mai mult vreodată? vru să știe Gură-mare.

Noi făceam meciuri de băut în porturi.

Zîmbi larg și cunoscător grupului de spectatori ațîțați. Îi amintea lui Arthur de un sergent-major care îl pusese odată sub acuzare.

— Nu știi, îi spuse Arthur. Nu știi să număr, înțelegi.

— Păi, replică Gură-mare, hai să vedem acum cît poți să bei. Pierzătorul plătește nota.

Arthur nu ezită. Băutura gratis era băutura gratis. Oricum, avea pică pe laudăroși pentru gloria lor nemeritată și spera să îl dea de gol și să îl pună la locul lui.

Tacticile lui Gură-mare erau abile și sănătoase, trebuia să recunoască asta. După ce cîștigă aruncarea cu banul pentru cine alege, Gură-mare începu cu ginuri și, după al șaptelea gin, trecu pe bere, la halbă. Arthur bău cu plăcere ginul și savură berea. O lungă perioadă de timp păru o competiție strînsă, ca și cum aveau să stea acolo și să dea băutura peste cap pentru totdeauna, pînă cînd, dintr-o dată, Gură-mare se înverzi la mijlocul celei de-a zecea halbe și trebui să iasă în grabă. Probabil că plătitese nota la parter, pentru că nu s-a mai întors. Arthur reveni la berea lui, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat.

Rîdea în sinea lui în timp ce se rostogolea pe scări, din cauza bubuitului surd care se auzea din spatele craniului și de-a lungul șirei spinării lui, ca și cum ar fi avut loc la kilometri distanță, ca o vibrație asupra altei părți a suprafeței pămîntului, iar el era un seismograf care îl înregistra cu greu. De fapt, această mișcare de rostogolire era atît de odihnitoare și de soporifică, încît atunci cînd se opri din călătorit, odată ajuns la piciorul scării, rămase cu ochii închiși și vru să doarmă. Era o senzație plăcută și îndepărtată, iar Arthur vroia să rămînă exact în poziția aceea pentru tot restul vieții sale.

Cineva îl înghiontea în coaste: Arthur recunoscu ghionturile nu ca pe cele ale cuiva care îl învinsese în bătaie sau cele blînde și jucăușe ale unei femei cu care se culcase, ci ca pe cele ale unui om care nu știa dacă nu cumva înghiontește pe cineva care ar putea să sară în picioare și să-i dea el niște ghionturi. Arthur avea impresia că omul se străduia să îi și spună ceva, așa că încercă din greu, dar fără succes, să formuleze un răspuns, chiar dacă încă nu știa ce spunea omul. Chiar dacă ar fi fost în stare să își pună buzele în mișcare, omul nu l-ar fi înțeles, pentru că Arthur își băgase fața în burtă, astfel că pentru lumea întreagă el părea un fetus gigantic și complet îmbrăcat pe mocheta de pluș roșu de la piciorul scării, ascunzîndu-se în umbra a două aspidistre care se arcuiiau deasupra lui, ca niște brațe ale frunzișului junglei.

Ghionturile omului deveniră mai insistente, iar Arthur își dădu seama vag că degetele trebuie să aparțină fie unuia dintre chelneri, fie patronului barului însuși. Era un chelner, cu un șervet în mînă și o tavă în cealaltă, vestă albă descheiată din cauza muncii excesive, o față în mod normal neutră, dar acum exprimînd un anumit caracter, deoarece începuse să-și facă griji pentru acest tînăr înalt, cu față de fier și păr tuns scurt, care zăcea inconștient la picioarele lui.

— A băut un pahar în plus, sărmanul, spuse un bărbat mai în vîrstă.

Păși peste trupul lui Arthur și începu să urce scările în timp ce fredona un imn, gîndindu-se cît de grozav, dar și de păcătos ar fi dacă ar avea slăbiciunea, dar și tăria de caracter să se îmbete atît de tare și să se rostogolească pe scări într-o astfel de stare de inconștiență.

— Haide, omule, îl rugă chelnerul pe Arthur. Nu vrem să vină poliția și să te găsească așa, că atunci primim somație. Am avut săptămîna trecută probleme cu un tip care a făcut o criză și a trebuit să fie dus la spital cu ambulanța. Nu vrem alte necazuri, că altfel baru' o să capete reputație proastă.

În timp ce Arthur se rostogolea într-o parte ca să își consolideze și adîncească somnul, o lumină orbitoare de deasupra îi prinse ochii și el îi deschise, ca să vadă haina albă și fața roz a chelnerului.

— Dumnezeu! murmură el.

— Nu o să te ajute, spuse chelnerul imperturbabil. Hai, ridică-te în picioare și ieși afară la aer, atunci o să te simți mai bine.

Arthur se simți fericit, dar necooperant atunci cînd chelnerul încercă să îl ridice în picioare: ca și cum ai fi în spital și o asistentă face totul în locul tău cu mult efort, avertizîndu-te încontinuu că nu trebuie să încerci să faci tu nimic, altfel rezultatul va fi că mai rămii în pat o săptămînă. Ca atunci cînd fusese lovit de un camion care mergea spre Derby, cu doi ani în urmă. Dar chelnerul avea alt punct de vedere și după ce îl aduse în poziție șezîndă îi strigă gîfîit, șuierînd spre frunzele de aspidistra:

— Bun. Ajunge. Nu ești mort. Hai, acum ridică-te tu singur.

Cînd picioarele altui bărbat se deschiseră și se închiseră deasupra lui – iar pantoful care se retrăgea îl lovi în umăr – Arthur strigă cu o voce beligerantă și pe deplin trează:

— Hei, amice, ai grijă pe unde calci, bine? Tu și cu bocancii ăia nenorociți.

Apoi se întoarse spre chelner:

— Unora le place să iasă sîmbătă seara cu cizmele lor de mină.

Bărbatul se întoarce, la mijlocul scării:

— N-ar trebui să te culci în drumul tuturor. Nu sînteți în stare să beți, asta e problema cu voi, ăștia tineri.

— Asta crezi tu, replică Arthur, trăgîndu-se în sus cu ajutorul balustradei și ținîndu-se strîns de ea.

— Trebuie să ieși afară, știi, spuse chelnerul trist, ca și cum și-ar fi pus o bonetă neagră pentru a pronunța sentința. Nu mai putem să-ți dăm bere în starea asta.

— N-am nimica, exclamă Arthur, recunoscînd o situație de pericol extrem.

— Nu, răspuse chelnerul ușor sarcastic, știu că nu ai nimica, dar e puțin cam mult, știi, să te îmbeți așa.

Arthur negă că era beat, vorbind atît de clar încît chelnerul era înclinat să îl creadă.

— Ia o țigară, amice, spuse el și aprinse ambele țigări cu o mîină perfect calmă. Probabil că ești aglomerat seara asta.

Sugerase asta atît de rațional de parcă tocmai intrase înăuntru și încă nu băuse nici o bere cu lămiie. Remarca lui atinse nemulțumirea chelnerului.

— Nu cine știe ce. Sînt atît de obosit că nu-mi mai simt picioarele. Serile astea de sîmbătă o să mă bage în mormînt.

— Nu e ce ai putea numi o slujbă foarte bună, spuse Arthur cu compasiune.

— Păi nu prea e, începu chelnerul să se plîngă, dintr-odată prietenos și încrezător. E din cauză că avem puțini oameni. Nimeni nu acceptă o slujbă de asta, înțelegi, și...

Prin ușa salonului intră patronul barului, un bărbat mic și vînos cu un costum în dungulițe despre care nimeni nu și-ar fi dat seama că e patron de bar, în afara cazului în care ar fi recunoscut expresia ușoară de autoritate și abținerea din ochiul lui drept.

— Haide, Jim, spuse el tăios. Nu îi plătesc pe chelneri să stea de vorbă cu prietenii. Știi că e o noapte aglomerată. Du-te la etaj și fă-i să fie mulțumiți.

Jim făcu semn din cap spre Arthur:

— Tipu' ăsta de aici...

Dar patronul plecase deja spre alt departament, împreună cu privirea lui fanatică, astfel încît chelnerul înțelese că nu mai are rost să continue. Dădu din umeri și se supuse ordinului, lăsîndu-l pe Arthur liber să intre în salonul barului.